

eul_wid: ncu-ac

Τρύφων ὁ γραμματικός ὁ νεώτερος · Tryphon the Grammarian

On Tropes

Περὶ τρόπων

Period: Ἑλληνιστική Hellenistic

Dialect: Κοινή Koine

Domain: Γραμματική Grammar

Format: Πραγματεία Treatise

- 191 (1t) ΤΡΥΦΩΝΟΣ ΠΕΡΙ ΤΡΟΠΩΝ. Φράσις ἐστὶ λόγος ἐγκατάσκευος, ἢ λόγος κατὰ τινα δήλωσιν περισσοτέραν ἐκφερόμενος, τῆς δὲ φράσεως εἶδη εἰσὶ δύο, κυριολογία τε καὶ τρόπος. κυριολογία μὲν οὖν ἐστὶν ἡ διὰ τῆς πρώτης θέσεως τῶν ὀνομάτων τὰ πράγματα σημαίνουσα, οἷον πὺξ μὲν ἐνίκησα Κλυτομήδεα Φαίνοπος υἱόν· Ἀγκαῖον δὲ πάλην Πλευρώνιον, ὃς μοι ἀνέστη. Ἴφικλον δὲ πόδεσσι παρέδραμον ἐσθλὸν ἔοντα· δουρὶ δ' ὑπειρέβαλον Φυλῆά τε καὶ Πολύδωρον. τρόπος δὲ ἐστὶ λόγος κατὰ παρατροπὴν τοῦ κυρίου λεγόμενος κατὰ τινα δήλωσιν κοσμιωτέραν ἢ κατὰ τὸ ἀναγκαῖον. τρόποι δὲ εἰσὶν οἱ γενικωτάτην ἐμφαίνοντες στάσιν τέσσαρες καὶ δέκα, μεταφορά, κατάχρησις, ἀλληγορία, αἴνιγμα, μετάληψις, μετωνυμία, συνεκδοχή, ὀνοματοποιία, περίφρασις, ἀναστροφή, ὑπερβατόν, πλεονασμός, ἔλλειψις, παραπλήρωμα. τούτους δὲ ποιητικούς καλοῦσιν, ἐπεὶ κατὰ γε τὸ πλεῖστον ἡ τούτων χρῆσις παρὰ ποιηταῖς, καὶ ὅτι τούτοις οἱ γραμματικοὶ χρῶνται ἐξηγούμενοι τὰ κυρίως ἢ τροπικῶς τοῖς ποιηταῖς εἰρημένα. α'. ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ. Μεταφορά ἐστὶ λέξις μεταφερομένη ἀπὸ τοῦ κυρίου ἐπὶ τὸ μὴ κύριον ἐμφάσεως ἢ ὁμοιώσεως ἔνεκα, ἐμφάσεως μὲν, οἷον αἰχμὴ δὲ διέσσυτο μαιμώωσα.
- 192 ἡ γὰρ μαιμώωσα λέξις, ὅπερ ἐστὶ προθυμουμένη, ἰδίως ἐπὶ ἐμψύχου τασσομένη νῦν ἐπὶ ἀψύχου τοῦ δόρατος τέτακται· ὁμοιώσεως δὲ πάντες δ' ἐσσεῖοντο πόδες πολυπιδάκου Ἰδης· καὶ οὖρεος ἐν κορυφῇσι. πόδες γὰρ καὶ κορυφαὶ ἐπ' ἀνθρώπων ῥηθεῖεν ἄν, ἐπὶ δὲ ὄρους ὑπώρειαι καὶ ἀκρώρειαι. γίνεται δὲ ἡ μεταφορὰ τετραχῶς, ἀπὸ ἐμψύχων ἐπὶ ἔμψυχα, οἷον ποιμένα λαῶν, ἄμφω γὰρ ἔμψυχα. ἀπὸ ἀψύχων ἐπὶ ἄψυχα, οἷον σπέρμα πυρὸς σώζων. ἀπὸ ἐμψύχων ἐπὶ ἄψυχα, οἷον ἐν γαίῃ ἴστατο λιλαιομένη χροὸς ἄσαι· καὶ κυλίνδετο λαῶς ἀναιδής· ἀπὸ ἀψύχων ἐπὶ ἔμψυχα, οἷον ἄσβεστος δ' ἀνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσι. β'. ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΕΩΣ. Κατάχρησις ἐστὶ λέξις μετενηνεγμένη ἀπὸ τοῦ πρώτου κατονομασθέντος κυρίως τε καὶ ἐτύμως ἐφ' ἕτερον ἀκατονόμαστον κατὰ τὸ οἰκεῖον, οἷον γόνυ καλάμου, καὶ ὀφθαλμὸς ἀμπέλου, καὶ χεῖλος κεραμίου καὶ τράχηλος ὄρους· κυρίως γὰρ ταῦτα ἐπὶ ἀνθρώπου λέγονται, καὶ πάλιν πυξὶς μὲν λέγεται ἡ ἐκ πύξου κατεσκευασμένη, καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἡ χαλκὴ καὶ ἡ ἐξ οἴας δῆποτε πεποιημένη ὕλης. τῷ αὐτῷ σχήματι ἀνδριάς κυρίως μὲν τὸ τοῦ ἀνδρὸς ἀπεικόνισμα, καταχρηστικῶς δὲ καὶ γυναικός, καὶ ἀνδροφόνος κυρίως ὁ ἄνδρα φονεύσας, καταχρηστικῶς δὲ καὶ ὁ γυναικα. ἔτι τριήραρχος κυρίως ὁ τριήρους ἄρχων, καταχρηστικῶς δὲ καὶ ὁ πεντήρους

καὶ ἐξήρους, καὶ τὸ ψηφίζειν κυρίως μὲν τὸ ταῖς ψήφοις ἀριθμεῖν, καταχρηστικῶς δὲ καὶ δακτύλοις ἀριθμεῖν.

193 διαφέρει δὲ μεταφορὰ καὶ κατάχρησις, ὅτι ἡ μὲν μεταφορὰ ἀπὸ κατωνομασμένου ἐπὶ κατωνομασμένον γίνεται, ἡ δὲ κατάχρησις ἀπὸ κατονομαζομένου ἐπὶ ἀκατονόμαστον, ὅθεν καὶ κατάχρησις λέγεται. γ'. ΠΕΡΙ ΑΛΛΗΓΟΡΙΑΣ. Ἀλληγορία ἐστὶ λόγος ἕτερον μὲν τι κυρίως δηλῶν, ἐτέρου δὲ ἔννοιαν παριστάνων καθ' ὁμοίωσιν ἐπὶ τὸ πλεῖστον, οἷον ἥ τε πλείστην μὲν καλάμην χθονὶ χαλκὸς ἔχευεν. δ'. ΠΕΡΙ ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ. Αἰνιγμὰ ἐστὶ φράσις ἐπιτετηδευμένη κακοσχόλως εἰς ἀσάφειαν ἀποκρύπτουσα τὸ νοούμενον, ἢ ἀδύνατόν τι καὶ ἀμήχανον παριστάνουσα· διαφέρει δὲ ἀλληγορίας, ὅτι ἡ μὲν ἀμαυροῦται ἢ λέξει ἢ διανοίᾳ, τὸ δὲ καθ' ἐκάτερον, οἷον Ἦσων ἀλγήσας παῖδα τὸν ἐκ Θέτιδος ἀνέθρεψε· ἦσων γὰρ ὁ χεῖρων, ἀλγήσας πονήσας· ἐστὶ δὲ ὅτι Χείρων ὁ Κένταυρος ἐξέθρεψε τὸν Ἀχιλλέα· καὶ πάλιν, γῆς ἔθανε καταδέσμου ὅτ' ἀγγείων ἀφάμαρτεν· ἀντὶ τοῦ Αἴας ὁ Τελαμῶνος ἐτελεύτησεν, ὅτε τῶν ὅπλων ἀπέτυχε. γῆς γὰρ Αἴας γίνεται, δεσμοῦ Τελαμῶνος, ἀγγείων δὲ τῶν ὅπλων. καὶ εἰσὶ κασίγνηται δισσαί, ὧν ἡ μὲν μία τίκτει τὴν ἑτέραν· αὐτὴ δὲ τεκοῦς' ὑπὸ τῆσδε τεκνοῦται. ἐπὶ ἡμέρας γὰρ καὶ νυκτὸς λέγει. γίνεται δὲ τὸ αἰνιγμα κατὰ τρόπους ἕξ· καθ' ὅμοιον, κατ' ἐναντίον, κατὰ συμβεβηκός, καθ' ἱστορίαν, καθ' ὁμωνυμίαν, κατὰ γλῶτταν. κατὰ μὲν ὅμοιον, οἷον Ἀνδροκύδης ὁ Πυθαγορικὸς ἔλεγε, ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν ἀντὶ τοῦ τὸ δίκαιον μὴ παραβαίνειν, γαμψώνυχας μὴ τρέφειν ἀντὶ τοῦ ἄρπαγας φεύγειν, μελάνουρον μὴ ἐσθίειν ἀντὶ τοῦ ψευδῆ λόγον μὴ προΐεσθαι· τὸ γὰρ ψεῦδος ἐν τοῖς ἐσχάτοις μέρεσι μελαίνεται καὶ ἀμαυροῦται.

194 ἐπὶ χοίνικος μὴ καθίζειν, τουτέστι, μὴ ἐπαναπαύεσθαι τῇ ἐφημέρῳ τροφῇ, ἀλλὰ προεισφέρειν. μαχαίρᾳ πῦρ μὴ σκαλεύειν, τουτέστι τὸν θυμούμενον λόγοις μὴ ἐρεθίζειν. καὶ τὸ Ἡσιόδειον μὴδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπιρρέκτων ἀφελόντα ἔσθειν· τουτέστι, μὴ ἀκρατῇ μὴδὲ λίχνον εἶναι. καὶ ἐν τῷ βίῳ δέ τινα αἰνιγματωδῶς γίνονται κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον, οἷον ἐπὶ τῶν γαμουμένων ὅτι σήσαμον ἢ κριθὰς κόπτουσιν οἰωνιζόμενοι, ἐπεὶ πολὺγόνά ἐστι. κατ' ἐναντίον δέ, οἷον ὡς ἀνὴρ τε καὶ οὐκ ἀνὴρ ὄρνιθα καὶ οὐκ ὄρνιθα ἰδὼν τε καὶ οὐκ ἰδὼν ἐπὶ ξύλου καὶ οὐ ξύλου καθημένην τε καὶ οὐ καθημένην λίθῳ τε καὶ οὐ λίθῳ βάλλει τε καὶ οὐ βάλλει. ταῦτα εἴρηται ἐπὶ εὐνούχου κισσῇ βεβληκὸς νυκτερίδα καὶ διὰ τὸ μὴ ἀκριβῶς ἰδεῖν ἐφημαρτηκὸς ἀνὴρ μὲν καὶ οὐκ ἀνὴρ ὁ εὐνούχος, ὄρνις καὶ οὐκ ὄρνις ἢ νυκτερίς, ἄπτερος γὰρ καὶ πετομένη· τὸ δὲ ἰδεῖν τε καὶ μὴ ἰδεῖν τὸ μὴ καλῶς ἰδεῖν· ἡμβλυώπει γὰρ καθημένην καὶ οὐ καθημένην διὰ τὸ ἀνεπιστρόφως κρέμασθαι· ξύλον τε καὶ οὐ ξύλον ὁ νάρθηξ· λίθος τε καὶ οὐ λίθος ἢ κίσσηρις· βαλεῖν τε καὶ οὐ βαλεῖν τὸ προέμενον μὴ εὐστοχῆσαι. κατὰ δὲ συμβεβηκός, ὡς τὸ εἰσὶν μοι δύο κασίγνητοι, οἱ δύο μοῦνοι· ὄφρα μὲν οὖν ζώωσι, τὸν ἥλιον οὐκ ἐσοῶσι, αὐτὰρ ἐπεὶ κε θάνωσι καὶ ἀνδρῶν χεῖρας ἴκωνται, ἡελίον τε ὀρώσι, καὶ ἀλλήλοισι μάχονται. περὶ τῶν ἀστραγάλων, οἶμαι, λέγει. κατὰ δὲ ἱστορίαν, οἷον Τριτογένεια.

195 κατὰ δὲ ὁμωνυμίαν, ὡς ἔχει ὁ δεδομένος χρησμός Ἀλεξάνδρῳ τῷ Μολοσσῷ, φυλάξασθαι τὸν ΚΗΡΟΕΝΤΑ. ὁ μὲν γὰρ ὦρετο τὸν ἐν Ἰταλίᾳ ποταμόν, ἣν δὲ ἕτερον· προσδοθέντος γὰρ αὐτῷ πινακιδίου κεκηρωμένου, τοῦτο ἀναγινώσκων ἐδολοφονήθη. κατὰ δὲ γλῶτταν ὅταν τὴν μὲν θάλατταν εὐρυγάστορα λέγῃ, τὴν δὲ Ἀθηναίαν μαρμαρῶπιν, τὸν δὲ μὺν δολιχοῦρον. ε'. ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΛΗΨΕΩΣ. Μετάληψις ἐστὶ λέξις ἐκ συνωνυμίας τὸ ὁμώνυμον δηλοῦσα, οἷον ἔνθεν δ' αὖ νήσοισιν ἐπιπροέηκε θοῆσι. τὸ γὰρ θοὸν καὶ ὀξὺ συνωνυμεῖ. τὰς γὰρ καλουμένας ὀνομαστικῶς ὀξεῖας νήσους διὰ τὸ σχῆμα μεταληπτικῶς θοὰς ἐκάλεσεν. οὕτω καὶ τὸ ἔρρε κακὴ γλῆν η, καὶ Τεῦκρος δὲ τόξῳ χρώμενος φειδωλία, ὑπὲρ τάφρου πεδῶντας ἔστησε Φρύγας. εἴρηται γὰρ φειδωλία ἀντὶ τοῦ ἀκριβεία. ς'. ΠΕΡΙ ΜΕΤΩΝΥΜΙΑΣ. Μετωνυμία ἐστὶ λέξις ἀπὸ τοῦ ὁμωνύμου τὸ συνώνυμον δηλοῦσα, οἷον σπλάγχνα δ' ἄρ' ἀμπεύραντες ὑπείρεχον Ἡφαίστοιο· Ἡφαιστος γὰρ ὁ εὐρών τὸ πῦρ· καὶ ὅταν τὸν πυρὸν Δήμητραν εἴπωμεν. ἢ ἀπὸ τῶν εὐρόντων τὰ εὐρήματα,

ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ εὐρήματος τὸν εὐρόντα, οἷον οἶνός μ' ἔπεισε, δαιμόνων ὑπέρτατος. ζ'. ΠΕΡΙ ΣΥΝΕΚΔΟΧΗΣ. Συνεκδοχή ἐστὶ φράσις οὐ κατὰ τὸ πλήρες ἐξηνηνεγμένη, προσδεομένη δέ τινας ἔξωθεν ἀκολουθίας. τῶν δὲ συνεκδοχῶν εἰσι διαφοραὶ πλείους· αἱ μὲν γὰρ ἀπὸ μέρους τὸ ὅλον δηλοῦσιν, ὡς ἀργυρόπεζα θέτις καὶ λευκώλενος Ἥρη· ἢ ἀπὸ τοῦ ὅλου τὸ μέρος, οἷον χάλκεον ἔγχος· οὐ γὰρ ὅλον, ἀλλὰ μέρος· καὶ βόας αὔας τὰς βύρσας· ἢ ἀπὸ τῆς ὕλης τὸ ἀποτέλεσμα, οἷον χρυσὸν δ' αὐτὸς ἔδυνε περὶ χροῖ, ἀντὶ τοῦ χρυσέην πανοπλίαν.

196 ἢ ἀπὸ τοῦ προηγουμένου τὸ ἀκόλουθον, οἷον πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς· ἢ ἀπὸ τοῦ ἀκολουθούτου τὸ προηγούμενον, οἷον ἐζόμενοι λεύκαινον ὕδωρ ξεστῆς ἐλάτῃσι. η'. ΠΕΡΙ ΟΝΟΜΑΤΟΠΟΙΑΣ. Ὀνοματοποιΐα ἐστὶ λέξις κατὰ παραγωγὴν τοῦ καθωμιλημένου ἐξηνηνεγμένη, λέγεται δὲ ὀνοματοποιΐα ἐπταχῶς· κατὰ ἐτυμολογίαν, κατὰ ἀναλογίαν, κατὰ παρονομασίαν, κατὰ σύνθεσιν, κατὰ ἐναλλαγὴν, κατὰ διαίρεσιν, κατὰ πεποιημένον. κατὰ μὲν ἐτυμολογίαν εὐλαβῇ λίθον τὸν εὐληπτον. κατὰ δὲ ἀναλογίαν, ὡς παρὰ Σοφοκλεῖ γερονταγωγῶ ἀναπαιδεύω πάλιν· ἀναλόγως γὰρ τὸ γερονταγωγεῖν συνήθους ὄντος τοῦ παιδαγωγεῖν εἴληπται. κατὰ παρονομασίαν χρυσῶ ἀπὸ τοῦ χρυσοῦ· οὕτως ὠνόμασται καὶ παρ' Αἰσχύλῳ μελλῶ· χρονίζομεν γὰρ ὥδε τῆς μελλοῦς χάριν. κατὰ σύνθεσιν, ὡς τὸ ποδάρκης διὸς Ἀχιλλεὺς καὶ νεφεληγερέτα Ζεὺς. κατ' ἐναλλαγὴν, ὡς ὅταν ἐπὶ συνθέτων ὀνομάτων ἐναλλάξῃ τις τὸ καθωμιλημένον, ὡς παρὰ Σοφοκλεῖ, οἱ γὰρ γύνανδροι, καὶ λέγειν ἡσκηκότες, ἀντὶ τοῦ οἱ ἀνδρόγυνοι. κατὰ διαίρεσιν δέ, ὡς εἴ τις τὸ σύνθετον καταδιέλοι, ὡς παρὰ τῷ ποιητῇ ἀκρόπολιν πόλιν ἄκρην.

197 πεποιημένον, ὡς τὸ τετριγῶτας καὶ κελαρύζει, καὶ λάφοντες γλώσσησι. θ'. ΠΕΡΙ ΠΕΡΙΦΡΑΣΕΩΣ. Περιφρασὶς ἐστὶ φράσις πλείοσι λέξεσι παριστάνουσα μετ' αὐξήσεως τὸ ὑποκείμενον πρᾶγμα, οἷον Ποσειδάωνος σθένος, ἀντὶ τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ βίη Ἡρακληεῖη, καὶ Πριάμοιο βίη, καὶ μένος Ἀτρεΐδαο, καὶ ἴς Τηλεμάχοιο, καὶ Πατροκλῆος λάσιον κῆρ. ι'. ΠΕΡΙ ΑΝΑΣΤΡΟΦΗΣ. Ἀναστροφή ἐστὶ λέξις, ἣν ἔχρῃν προηγεῖσθαι, δευτέραν ἔχουσα τάξιν· γίνεται δὲ ἥτοι ὀνόματος ἢ προθέσεως ἢ ἐπιρρήματος μετακίνησις. ἐπὶ ὀνόματος μὲν, οἷον οὐνεκα τὸν Χρύσην ἠτίμης· ἀρητῆρα Ἀτρεΐδης. τὸ γὰρ ἐξῆς, τὸν ἀρητῆρα Χρύσην, ἐπὶ δὲ προθέσεως, οἷον ὧ ἔπι πόλλ' ἐμόγησα. ἀντὶ τοῦ ἐφ' ὧ. καὶ Ἰθάκη ἐνὶ ἀντὶ τοῦ ἐν Ἰθάκῃ. ἐπὶ δὲ ἐπιρρήματος, οἷον ὄρνιθες ὥς, βόες ὥς. ια'. ΠΕΡΙ ΥΠΕΡΒΑΤΟΥ. Ὑπερβατόν ἐστὶ λέξις μετακεκίνημένη ἀπὸ τῆς ἰδίας τάξεως· γίνεται δὲ ὑπερβατόν ἐν εἵδεσι δυσίν· ἢ γὰρ ἐν λόγῳ, ἢ ἐν λέξει· ἐν λέξει μὲν, οἷον κατὰ ταῦρον ἐδηδῶς ἀντὶ τοῦ κατεδηδῶς ἐν λόγῳ δέ, οἷον ὥς ἔφατ'. Ἀργεῖοι δὲ μέγ' ἴαχον, ἀμφὶ δὲ νῆες σμερδαλέον κονάβησαν αὐσάντων ὑπ' Ἀχαιῶν μῦθον ἀγασσάμενοι Διομήδεος ἵπποδάμοιο. διαφέρει δὲ τῆς ἀναστροφῆς, ὅτι ἡ μὲν τὰ τελευταῖα τοῖς πρώτοις συνάπτει, τὸ δὲ τὰ τελευταῖα ἐπὶ τὰ πρῶτα ἀνάγει. ιβ'.

198 (1τ) ΠΕΡΙ ΠΛΕΟΝΑΣΜΟΥ. Πλεονασμός ἐστὶ λέξις ἢ καθάπαξ ἢ μέρεσί τισι πλεονάζουσα, εἶδη δὲ εἰσι τοῦ πλεονασμοῦ τρία, παράγωγον, ἔκτασις, παραπλήρωμα. παράγωγον μὲν οὖν ἐστὶ λέξις ἐν αὐτῇ τὸ πλεονάζον ἔχουσα, οἷον κελαινεφὲς αἶμα· οὐ γὰρ ἔγκειται τὸ νέφος. ὁμοίως καὶ τὸ χθονὸς εὐρυοδείης παρῆκται· οὐ γὰρ ἔγκειται ἡ ὁδός. ἔκτασις δὲ ἐστὶ λέξις ἐκτεινομένη παρὰ τὸ σύνηθες, οἷον καλῆσι, θέλῃσι, δῶσι. παραπλήρωμα δὲ ἐστὶ λέξις ἐκ περισσοῦ παραλαμβανομένη, οἷον Πάνδαρος, ὧ καὶ τόξον Ἀπόλλωνος αὐτὸς ἔδωκεν· ὁ γὰρ καὶ σύνδεσμος ἐνθάδε πλεονάζει· καὶ ἀρχοὺς αὖ νηῶν ἐρέω, νηάς τε προπάσας, πλεονάζει ἢ πρὸ. ιγ'. ΠΕΡΙ ΕΛΛΕΙΨΕΩΣ. Ἐλλειψὶς ἐστὶ λέξις οὐ κατὰ τὸ πλήρες ἐξηνηνεγμένη, γίνεται δὲ κατ' ἀρχὴν, κατὰ μέσον, κατὰ τέλος, οἷον ἀφαίρεσις, συγκοπὴ καὶ ἀποκοπή. κατ' ἀρχὴν μὲν, οἷον λείβειν εἴβειν, κατὰ μέσον, οἷον μονώνυχας μώνυχας, κατὰ δὲ τὸ τέλος, δῶμα δῶ. Τρόποι μὲν οὖν οὗτοι τῆς γραμματικῆς τὴν κοινὴν συνήθειαν παραβαίνοντες, λοιποὶ δὲ τῆς φράσεώς εἰσιν κζ', ὑπερβολή, ἔμφασις, ἐνέργεια, παρασιώπησις, ὁμοιώσις, εἰκὼν, παράδειγμα, παραβολή, χαρακτηρισμός, εἰκασμός, συντομία, βραχύτης, σύλληψις, ἐπανάληψις, προαναφώνησις, παρέκβασις,

ἀμφιβολία, ἀντίφρασις, μετατύψεις, ἀντονομασία, εἰρωνεία, σαρκασμός, ἀστεϊσμός, μυκτηρισμός, χαριεντισμός, ἐπικερτόμησις, παροιμία. α'. ΠΕΡΙ ΥΠΕΡΒΟΛΗΣ. Ὑπερβολή ἐστι φράσις υπεραίρουσα τὴν ἀλήθειαν αὐξήσεως ἢ μειώσεως χάριν· αὐξήσεως μὲν, οἷον ἡχὴ δ' ἀμφοτέρων ἴκετ' αἰθέρα καὶ Διὸς αὐγὰς· καὶ λευκότεροι χιόνος, θείειν δ' ἀνέμοισιν ὁμοῖοι· καὶ μελάντερον ἤυτε πίσσα, καὶ κούρην δ' οὐ γαμέω Ἀγαμέμνωνος Ἀτρεΐδαο, οὐδ' εἰ χρυσεῖη Ἀφροδίτῃ κάλλος ἐρίζοι· καὶ τὰ ἐξῆς.

199 μειώσεως δέ, οἷον Δίφιλος φησιν ἐπὶ αἰσχροῦς γυναικός, ἣν ὁ πατὴρ ἐφίλησεν οὐδὲ πώποτε· παρ' ἧς τὸν ἄρτον ἢ κύων οὐ λαμβάνει, μέλαινα δ' οὕτως, ὥστε καὶ ποιεῖν σκότος. β'. ΠΕΡΙ ΕΜΦΑΣΕΩΣ. Ἐμφασίς ἐστι λέξις δι' ὑπονοίας αὐξάνουσα τὸ δηλούμενον, οἷον αὐτὰρ ὅτ' εἰς ἵππον κατεβαίνομεν· ἐν γὰρ τῷ κατεβαίνομεν δηλοῦται τὸ μέγεθος τοῦ ἵππου· καὶ πάλιν ἱππόθεν ἐκχυμένο· τὴν γὰρ ἀθρόαν ὁρμὴν τοῦ πλήθους διὰ μιᾶς ἐσήμανε λέξεως. γ'. ΠΕΡΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ. Ἐνέργειά ἐστι φράσις ὑπ' ὅψιν ἄγουσα τὸ νοούμενον, οἷον μυρίοι, οὐκ ἄνδρεσσιν ἐοικότες, ἀλλὰ Γίγασιν· ἔχονται δὲ τῆς ἐνεργείας καὶ αἱ τοῦ Ὀμήρου παραβολαί. δ'. ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΣΙΩΠΗΣΕΩΣ. Παρασιώπησις ἐστι λόγος, ἐν ᾧ δύο ὀφειλόντων πραγμάτων κατὰ τὸ πλήρες λέγεσθαι, τοῦ μὲν ἑνός ἐστὶν ἀπαγγελία, τοῦ δ' ἑτέρου παρασιώπησις κατὰ τὸ ἀνάλογον νοουμένη, οἷον αὐτὰρ ὁ Διογενὴς δόρυ μὲν λίπεν.

200 ὥς μὲν γὰρ ἔθηκεν, εἶπεν, ὥς δὲ ἀνέλαβεν, οὗ. ε'. ΠΕΡΙ ΟΜΟΙΩΣΕΩΣ. Ὁμοίωσις ἐστι ῥῆσις, καθ' ἣν ἕτερον ἐτέρῳ παραβάλλομεν, εἶδη δὲ αὐτῆς εἰσι τρία, εἰκὼν, παράδειγμα, παραβολή. εἰκὼν ἐστὶ λόγος ἐναργῶς ἐξομοιοῦν πειρώμενος διὰ τοῦ παραλαμβανομένου, πρὸς δὲ παραλαμβάνεται, οἷον ἡῦτε βοῦς ἀγέληφι μέγ' ἔξοχος ἔπλετο πάντων. παρέπεται δὲ τῇ εἰκόνι μέγεθος, σχῆμα, χρῶμα. εἰκονίζεται δὲ ἥτοι ὅλα πρὸς ὅλα, οἷον περίφρων Πηνελόπεια, Ἀρτέμιδι ἰκέλη. ἢ μέρη πρὸς μέρη, οἷον Ἀρεὶ μὲν ζώνην, στέρνον δὲ Ποσειδάωνι· σχῆμα δὲ πρὸς σχῆμα, οἷον ἡῦτε ἔθνεα εἰσι μελίσσάνων ἀδινάων· χρῶμα δὲ πρὸς χρῶμα, οἷον ὥς δ' ὅτε τίς τ' ἐλέφαντα γυνὴ φοίνικι μιήνη. μέγεθος δὲ πρὸς μέγεθος, οἷον Κύκλωπος γὰρ ἔκειτο μέγα ῥόπαλον παρὰ σηκῷ ὥς ἰστὸς νηὸς ἐεικοσόροιο· παράδειγμά ἐστι τοῦ προγεγονότος πράγματος παρένθεσις καθ' ὁμοιότητα τῶν ὑποκειμένων πρὸς παραινέσιν προτροπῆς ἢ ἀποτροπῆς ἔνεκεν· προτροπῆς μὲν, οἷον οὐκ αἶεις οἷον κλέος ἔλλαβε δῖος Ὀρέστης, πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, ἐπεὶ ἔκτανε πατροφονῆα, Αἴγισθον δολόμητιν, ὅς οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα· ἀποτροπῆς δέ, οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Δρύαντος υἱὸς κρατερὸς Λυκόεργος δὴν ἦν, ὅς ῥα θεοῖσιν ἐπουρανίοισιν ἔριξε· διαφέρει δὲ παράδειγμα παραβολῆς, ὅτι τὸ μὲν παράδειγμα ἀπὸ γεγονότων πραγμάτων παραλαμβάνεται, ἡ δὲ παραβολὴ ἐξ ἀορίστων καὶ ἐνδεχομένων γενέσθαι.

201 [Κόμμα ἐστὶ φράσις βραχὺ τι νόημα ἔχουσα, οἷον δεῖ δὲ χρημάτων· κῶλον δὲ μέρος νοήματος, οἷον ἄλλως τε καὶ Ὀμηρον ἔχουσιν. Χαρακτῆρες ῥητορικοὶ τρεῖς, τουτέστιν εἶδη φράσεων· αὐστηρόν, μέσον, ἰσχνόν· καὶ τὸν μὲν αὐστηρόν ὁ Θουκυδίδης ἐπετήδευσε χαρακτῆρα καὶ Ἀντιφῶν ὁ τούτου διδάσκαλος, τὸν δὲ μέσον Δημοσθένης, Ὑπερίδης, Δείναρχος, Λυκούργος, τὸν δὲ ἰσχνὸν Αἰσχίνης, Ἰσοκράτης, Λυσίας, Ἀνδοκίδης, Ἰσαῖος.] Παραβολή ἐστὶ λόγος διὰ παραθέσεως ὁμοίου πράγματος τὸ ὑποκείμενον μετ' ἐνεργείας παριστάνων, οἷον κινήθη δ' ἀγορή, ὥς κύματα μακρὰ θαλάσσης πόντου Ἰκαρίοιο· γίνονται δὲ αἱ παραβολαὶ τετραχῶς, ἥτοι πάθους πάθει ἢ διαθέσεως διαθέσει ἢ φύσεως φύσει ἢ πράξεως πράξει. πάθους μὲν οὖν πάθει, ὥς δ' ὅταν ἀσπασίως διαθέσεως δὲ διαθέσει, ὥς δ' ὅτε τίς τε δράκοντα ἰδὼν παλίνροσος ἀπέστη, ὥς αὖθις καθ' ὅμιλον ἔδω Τρώων ἀγερῶχων. φύσεως δὲ φύσει, οἷον οἷη περ φύλλων γενεή, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν. πράξεως δὲ πράξει, οἱ δ' ὥς ἀμητῆρες ἐναντίοι ἀλλήλοισι. ζ'. ΠΕΡΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ. Χαρακτηρισμός ἐστὶ λόγος τῶν περὶ τὸ σῶμα ἰδιωμάτων ἀπαγγελτικός, ὃν καὶ τινες εἰκονισμὸν λέγουσιν, οἷον γυρὸς ἐν ὤμοισιν, μελανόχροος, οὐλοκάρηνος. ζ'.

ΠΕΡΙ ΕΙΚΑΣΜΟΥ. Εἰκασμός ἐστιν ὁμοιότης εἵδους, περισπῶσα τὴν φαντασίαν πρὸς τὸ γελοιότερον, ὃ δὴ ὑπὸ τινων σκῶμμα καλεῖται· διαφέρει δὲ τῆς εἰκόνος, ὡς γένος εἵδους· ἢ μὲν γὰρ εἰκὼν οὐκ εὐθέως εἰκασμός, ὃ δὲ εἰκασμός πάντως εἰκὼν. η'. ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΟΜΙΑΣ. Συντομία ἐστὶ φράσις αὐτὰ τὰ ἀναγκαῖα τοῦ δηλουμένου ἔχουσα, οἷον κεῖται Πάτροκλος· νέκυος δὲ δὴ ἀμφιμάχονται γυμνοῦ· ἀτὰρ τά γε τεύχε' ἔχει κορυθαίολος Ἑκτωρ καὶ σφαῖραν ἔπειτ' ἔρριψε μετ' ἀμφίπολον βασιλεια, ἀμφιπόλου μὲν ἄμαρτε, βαθείη δ' ἔμπεσε δίνη· ταὶ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄϋσαν· ὃ δ' ἔγρετο δῖος Ὀδυσσεύς. θ'. ΠΕΡΙ ΒΡΑΧΥΤΗΤΟΣ. Βραχύτης ἐστὶ φράσις πλεόν τι τοῦ ἀκουομένου νοούμενον ἔχουσα, οἷά ἐστι τὰ Δελφικὰ ἀποφθέγματα, γνῶθι σαυτόν· χρόνου φείδου· μηδὲν ἄγαν. βραχύτητα δὲ ἔχει καὶ τὸ Λακεδαιμόνιοι Φιλίππῳ, Διονύσιος ἐν Κορίνθῳ· βούλονται γὰρ εἰπεῖν, μὴ ὑψαύχει ἀφορῶν εἰς Διονύσιον τανῦν γράμματα ἐν Κορίνθῳ διδάσκοντα, ὃς πρότερον ἐτυράννει. ι'. ΠΕΡΙ ΣΥΛΛΗΨΕΩΣ. Σύλληψις ἐστὶ φράσις τὸ ἴδιον τινὶ συμβὰν κατὰ δύο τιθεῖσα, οἷον Βορέης καὶ Ζέφυρος τῷ τε Θρήκηθεν ἄητον. καὶ τῷ δὲ δύο σκάζοντε βάτην· καὶ φὰν δ' ἔμμεναι Ζηνὸς υἱοὶ καὶ κλυτοπόλου Ποσειδάωνος. ια'.

203 (1t) ΠΕΡΙ ΕΠΑΝΑΛΗΨΕΩΣ. Ἐπανάληψις ἐστὶ δις ἢ καὶ πολλάκις ἐπαλλήλως τιθεμένη φράσις· δις μὲν ἄλλ' ὃ μὲν Αἰθίοπας μετεκίαθε τήλοθ' ἐόντας, Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαΐαται ἔσχατοι ἀνδρῶν. πλεονάκις δέ, Νιρεὺς αὖ Σύμηθεν ἄγεν τρεῖς νῆας εἵσας, Νιρεὺς, Ἀγλαΐης υἱός, Χαροποῖό τ' ἀνακτος, Νιρεὺς, ὃς κάλλιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε. γίνεται δὲ ἐπανάληψις, ὅτε τὸ καθάπαξ ῥηθὲν ὑποδιαίρεται κατὰ μέρος. [Νιρεὺς δὲ ἐκ τοῦ ἵπτω· Νειρεὺς δὲ ἐκ τοῦ νέω τὸ πορεύομαι· Νηρεὺς ἐκ τοῦ νήχω τὸ κολυμβῶ.] ιβ'. ΠΕΡΙ ΠΡΟΑΝΑΦΩΝΗΣΕΩΣ. Προαναφώνησις ἐστὶ λέξις περὶ τῶν μελλόντων προαναφωνουμένη μεταξὺ τῆς συνεχούσης διηγήσεως, αἵψα δ' ἐταῖρον ἐὼν Πατροκλῆα προσέειπε φθεγξάμενος παρὰ νηός· ὃ δὲ κλισίηθεν ἀκούσας ἔκμολεν ἴσος Ἄρηι· κακοῦ δ' ἄρα οἱ πέλεν ἀρχή. ιγ'. ΠΕΡΙ ΠΑΡΕΚΒΑΣΕΩΣ. Παρέκβασις ἐστὶ λόγος χάριν ἱστορίας ἢ γενεαλογίας παραλαμβάνόμενος, ὥσπερ ἅ φησιν ὁ Φοῖνιξ περὶ Κουρήτων. ιδ'. ΠΕΡΙ ΑΜΦΙΒΟΛΙΑΣ. Ἀμφιβολία ἐστὶ λέξις ἢ λόγος δύο καὶ πλείονα πράγματα δηλοῦσα· λέξις μὲν γὰρ εἴρηται, ὅτι αἱ ὁμωνυμῖαι ἀμφίβολοί εἰσιν, οἷον Αἴας, ἄδηλον γάρ, πότερον τῶν Αἰάντων δηλοῖ. λόγος δέ, ἐπεὶ καὶ ἐν λόγῳ ἀμφιβολία εἰσίν, οἷον ἄρματα δ' ἔγκλιναν πρὸς ἐνώπια παμφανώοντα· καὶ δός δέ τέ μ' ἄνδρα ἐλεῖν, καὶ ἐς ὀρμὴν ἔγχεος ἐλθεῖν.

204 ιε'. ΠΕΡΙ ΑΝΤΙΦΡΑΣΕΩΣ. Ἀντίφρασις ἐστὶ λέξις διὰ τοῦ ἐναντίου ἢ παρακειμένου τὸ ἐναντίον παριστῶσα χωρὶς ὑποκρίσεως, πρόσκειται δὲ χωρὶς ὑποκρίσεως διὰ τὴν εἰρωνείαν. διὰ μὲν τοῦ ἐναντίου τὸ ἐναντίον ἀντιφράζεται οὕτως, ἐπεὶ οὐ μιν ἀφαυρότατος βάλ' Ἀχαιῶν· ἄλλ' ὁ ἄριστος δηλονότι. καὶ οὐδ' ἄρα τῷ γε ἰδὼν γήθησεν Ἀχιλλεύς· ἀλλὰ συνεχύθη καὶ ἐλυπήθη. ἐνίοτε καὶ αὐτὸ προτίθεται τὸ ἐκ τοῦ ἐναντίου, οἷον οὐχ ὁ κάκιστος, ἀλλ' ὁ ἄριστος. διὰ δὲ τοῦ παρακειμένου, τὰ κατ' εὐφημισμὸν λεγόμενα καὶ τὴν κακίαν περιστέλλοντα, ὡς ὅταν τὴν χολὴν ἡδεῖαν λέγωμεν, καὶ τὰς Ἐριννύας Εὐμενίδας, καὶ ἄχαριν τὸν λύπης ποιητικόν, καὶ τὸν δυσειδῆ πίθηκον κάλλιστον, καὶ τὴν σκαιὰν εὐώνυμον, καὶ τοὺς ἄλας ἡδυντῆρας. ις'. ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΤΥΠΩΣΕΩΣ. Μετατύπωσις ἐστὶ λέξις ἐνηλλαγμένα στοχεῖα ἔχουσα, οἷον ὑπαὶ πόδα ἀντὶ τοῦ ὑπὸ πόδα, καὶ τὸ Βορέης Βορέας, καὶ τὸ Ἐὼς Ἡώς. ιη'. ΠΕΡΙ ΑΝΤΟΝΟΜΑΣΙΑΣ. Ἀντονομασία ἐστὶ λέξις ἢ φράσις διὰ συνωνύμων ὀνομάτων τὸ κύριον παριστῶσα· λέξις μὲν Φοῖβε ἀντὶ τοῦ Ἀπολλων, καὶ Ἐννοσίγαιε ἀντὶ τοῦ Πόσειδον, καὶ ὄφρα ἴδη γλαυκῶπις, ὅταν ᾧ πατρὶ μάχεται· ἀντὶ τοῦ Ἀθηνᾶ. φράσις δὲ Λητοῦς καὶ Διὸς υἱός, ἀντὶ τοῦ Ἀπόλλων. ἐνιοὶ δὲ τὴν ἔλλειψιν καὶ τὴν ἀντονομασίαν ὑποτάττουσι τῇ συνεκδοχῇ. ιθ'.

205 (1t) ΠΕΡΙ ΕΙΡΩΝΕΙΑΣ. Εἰρωνεία ἐστὶ λόγος διὰ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐναντίον μετὰ τινος ἠθικῆς ὑποκρίσεως δηλῶν, ὡς παρ' Εὐριπίδῃ ἢ Μήδειᾳ τὸν πολλὰ ἡδικηκότα Ἰάσονα μακαρίαν αὐτὴν φησι πεποιηκέναι, ὁμοίως δὲ καὶ Τηλέμαχος πρὸς ἓνα τῶν μνηστήρων φησὶν Ἀντίνο' ἢ μευ καλὰ πατὴρ ὡς κήδεαι υἱός. οὐ γὰρ ὁ Ἀντίνοος ὡς πατὴρ ἐφρόντιζεν αὐτοῦ. τοῦναντίον μὲν

οὖν καὶ ἐβούλετο ἀποκτεῖναι αὐτόν. καὶ ὅταν ὁ Ὀρέστης φησὶ Τυνδαρέω, ὁ τὰς ἀρίστας
 θυγατέρας σπείρας πατήρ· ὁ τὰς κακίστας φύσας. τῆς δὲ εἰρωνείας τὸ μὲν ἐπὶ τῶν πέλας
 λέγεται, τὸ δὲ ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν· τὸ μὲν οὖν ἐπὶ τῶν πέλας καλεῖται μυκτηρισμός καὶ χλευασμός,
 τὸ δὲ ἐφ' ἡμῶν ἀστεϊσμός. κ'. ΠΕΡΙ ΣΑΡΚΑΣΜΟΥ. Σαρκασμός ἐστι μέχρι τοῦ σεσηρῆναι τοὺς
 ὀδόντας παραφαίνειν, ὅπερ ἦν εἰκὸς ποιῆσαι τὸν Ἀχιλλέα λέγοντα· τοῖσι μὲν ἔμπεδα κεῖται,
 ἐμεῦ δ' ἀπὸ μούνου Ἀχαιῶν εἴλετο. κα'. ΠΕΡΙ ΜΥΚΤΗΡΙΣΜΟΥ. Μυκτηρισμός ἐστι τὸ μετὰ ποιᾶς
 κινήσεως καὶ συναγωγῆς τῶν μυκτῆρων γινόμενον, ὥσπερ καὶ Μένανδρός φησιν, οἱ δὲ πάλιν
 ἐμυκτῆρισαν, καὶ τὸ ἐπέμυζάν τινες οὕτως εἰλήφασιν. κβ'. ΠΕΡΙ ΧΑΡΙΕΝΤΙΣΜΟΥ. Χαριεντισμός
 ἐστι λόγος εὐτράπελος, ἐν ᾧ διαχεῖται ὁ τε λέγων καὶ ὁ ἀκούων, ἡ μάλα δὴ τινα Κύπρις
 Ἀχαιϊάδων ἀνιῆσα Τρωσὶν ἅμ' ἐσπέσθαι, τοὺς νῦν ἔκπαγλ' ἐφίλησε, τῶν τινα καρρέζουσα
 Ἀχαιϊάδων ἐυπέπλων, πρὸς χρυσῇ περόνῃ κατεμύξατο χεῖρα ἀραιήν.

206 κγ'. ΠΕΡΙ ΕΠΙΚΕΡΤΟΜΗΣΕΩΣ. Ἐπικερτόμησίς ἐστιν ἀλληγορία μετὰ χλευασμοῦ ἐκφερομένη ἐφ'
 ἡδονῇ τοῖς κατορθωθεῖσιν ὑπ' αὐτῆς, οἷον τῷ δ' ἐπικερτομέων προσέφησιν Πατρόκλεις ἰππεῦ· ὦ
 πόποι ἡ μάλ' ἐλαφρὸς ἀνὴρ, ὃς ῥεῖα κυβιστᾷ ἢ ῥα καὶ ἐν Τρώεσσι κυβιστητῆρες ἔασι. κδ'. ΠΕΡΙ
 ΑΣΤΕΙΣΜΟΥ. Ἀστεϊσμός ἐστι λόγος ἀφ' ἑαυτοῦ διασυρτικὸς γενόμενος, ὡς εἴ τις πλουτῶν
 λέγει, ἐγὼ δέ εἰμι πάντων πενέστατος, καὶ ὁ πάντας καταπαλαίων λέγει ὑπὸ πάντων πίπτειν.
 παρὰ δὲ Καλλιμάχῳ ἀστεϊζομένη ἡ ἐλαία φησὶν, ἐγὼ φαύλη πάντων τῶν δένδρων εἰμὶ ἰ.
 καλεῖται δὲ τοῦτο καὶ προσποιήσις. κε'. ΠΕΡΙ ΠΑΡΟΙΜΙΑΣ. Παροιμία ἐστὶ λόγος εἰρημένος ἐν
 ἀρχῇ πρὸς ἕτερον, λεγόμενος δὲ ὑφ' ἡμῶν κατὰ ἀνακύκλησιν πρὸς τινα τῶν ὁμοιωτῶν, ὡς παρὰ
 Σαπφοῖ, μή τ' ἐμοὶ μέλι, μήτε μέλιττα.